

СИЛАБУС

навчальної дисципліни «ФІЛОСОФСЬКІ ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЇ»

кафедра юридичної психології

Статус дисципліни – обов’язкова
Рівень вищої освіти – другий (магістерський)
Ступінь вищої освіти – магістр
Форми здобуття вищої освіти: заочна
Мова навчання – українська
Навчальний рік – 2025-2026
Форма підсумкового контролю – залік

Кудерміна Олена Іванівна

Доктор психологічних наук, професор,
професор кафедри юридичної психології
профайл викладача:

<https://scholar.google.com/citations?user=5dOthMoAAAAJ&hl=ru>

Електронна адреса

E-mail: k015@naiau.kiev.ua

Розклад навчальних занять

Робоче місце: 326

Консультації

Очні:

(відповідно до графіка консультацій
науково-педагогічних працівників
кафедри) з 14:00 до 16:30

Онлайн:

електронною поштою, пн-пт з 9:00 до
16:00

Сторінка дистанційного курсу

<https://dn.navs.edu.ua/login/index.php>

1. Коротка анотація до навчальної дисципліни.

У програмі вивчення дисципліни відображається філософсько–методологічний зміст класичних і новітніх найактуальніших проблем психологічної науки. Долається метафізичне протиставлення психології до методів природничих наук, яке знайшло своє відтворення в абсолютизації їх ролі в суспільно–історичному процесі, зокрема, в ідейно–науковому житті суспільства, а також запереченні філософсько–методологічної проблематики як позбавленої духовно–практичного та евристичного значення.

Предметом дисципліни є сукупність актуальних і потенційних філософських підходів щодо сутності методологічних проблем психології, світоглядно–методологічне осмислення системи «людина – філософія – психологія – суспільство».

Міждисциплінарні зв'язки: «Філософія», «Теоретико-методологічні проблеми психології», «Етичні засади діяльності психолога», «Методологія наукової діяльності», «Психологія толерантності».

Зміст навчальної дисципліни реалізується через викладання наступних тем:

1. Предмет, завдання і роль філософії психології в суспільстві
2. Філософсько-психологічний зміст феномену особистості, свідомості та діяльності.
3. Філософські проблеми основних напрямів сучасної психології

1. Мета та цілі навчальної дисципліни.

Метою дисципліни «Філософські проблеми психології» є підготовка компетентних фахівців із розвиненою рефлексією та свідомою громадянською позицією на основі поєднання фундаментальних професійних знань із сучасною філософською методологією, а також засвоєння здобувачами вищої освіти не лише досвіду філософського осмислення теоретичних та методологічних проблем сучасної психології, а й вироблення у них високого рівня фахової культури.

Цілі: засвоєння теоретико-методологічних засад філософії психології та формування вмінь і навичок, які необхідні в діяльності психолога-практика у психологічній діяльності.

3. Формат навчальної дисципліни. Заочний

4. Результати навчання. У відповідності до вимог освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти після закінчення курсу повинні:

знати:

- об'єкт, предмет і методи філософських проблем психології, її понятійно–категоріальний апарат;
- теоретико–методологічні засади та принципи сучасної філософії науки;

- коло теоретичних, методологічних та аксіологічних проблем філософії психології;
- специфіку світоглядно–методологічного спрямування сучасних зарубіжних і вітчизняних психологічних шкіл, напрямів, течій, концепцій;
- зміст основних дискусій щодо актуальних філософських проблем сучасної психології;
- характерні особливості філософського аналізу актуальних проблем сучасної психології;

вміти:

- аналізувати основні тенденції та закономірності розвитку філософської методології щодо актуальних проблем сучасної психології;
- визначати основні структурні елементи філософської методології та її місце в системі сучасної філософії науки;
- застосовувати принципи філософського аналізу метанаукових і світоглядно–методологічних проблем сучасної психології;
- цілеспрямовано формувати свідому громадянську позицію на основі розвиненої філософської рефлексії.

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні компетентності

- ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК5. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
- ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Спеціальні (фахові) компетентності

- СК1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики.
- СК7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.
- СК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

Програмні результати навчання

Програмні результати навчання:

- ПР1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.
- ПР4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.
- ПР7. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях.

ПР9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

ПР11. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 60 годин/ 2 кредити ECTS.

Мова навчання: українська мова.

5. Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	4 год.
семінарські заняття / практичні	6 / 0 год.
самостійна робота	50 год.

6. Ознаки навчальної дисципліни

Рік викладання	семестр	спеціальність	рік навчання здобувачів вищої освіти	Нормативний/ вибірковий
2025	1	Психологія	1МАГ	Нормативний (Н)

Забезпечуючі дисципліни: загальна психологія, соціальна психологія, вікова психологія, філософія, соціологія.

7. Пререквізити «Загальна психологія», «Соціальна психологія», «Вікова психологія», «Філософія», «Соціологія».

8. Технічне та програмне забезпечення/обладнання – комп'ютер, проектор.

9. Політики курсу - згідно з «ПОЛОЖЕННЯМ про академічну доброчесність у Національній академії внутрішніх справ» (затверджено Рішенням Вченої ради НАВС від 27 березня 2018 р., протокол № 5; уведено в дію Наказом НАВС від 30.03.2018 № 422)

10. Схема навчальної дисципліни

Тема заняття, кількість годин, план заняття, тези	Вид навчального заняття	Необхідне обладнання	Ресурси в інтернеті, література	Права та обов'язки здобувачів під час проведення навчального заняття	Перелік необхідних завдань, які мають виконати здобувачі на занятті	Бал (оцінки)	Примітки

Тема1 Предмет, завдання і роль філософії психології в суспільстві. Тема2 Філософсько-психологічний зміст феномену особистості, свідомості та діяльності. Тема 3 Філософські проблеми основних напрямів сучасної психології.	Лекційні, семінарські заняття, самостійна робота	Ноутбук, проектор	Ресурси в інтернеті, література	Навчання впродовж життя якісні освітні послуги; справедливе та об'єктивне виконувати вимоги освітньої програми поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм тощо	Розглянути, вивчити питання тем, аналізувати, готувати реферати доповіді.		

11. Система оцінювання та вимоги

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<i>участь в роботі впродовж семестру/залік - 60/40</i>
Вимоги до письмової роботи (за умови наявності)	<i>вибір тематики відбувається під час занять.</i>
Семінарські заняття	<i>під час проведення семінарів здобувачі працюють у такому форматі, а саме: аналізує, розглядає, систематизує отриманні знання. ...</i>
Умови допуску до підсумкового контролю	<i>за умови виконання визначеного науково-педагогічним працівником обсягу.</i>

ПЛАН-КОНСПЕКТ ПРОВЕДЕННЯ лекційних та семінарських занять.

Лекція – 2

Семінарське заняття – 2

Тема 1. Предмет, завдання і роль філософії психології в суспільстві.

Навчальна мета: Формування поняттєво-категоріального апарату в межах теми, а також систематизованих стійких знань слухачів про взаємозв'язок філософії та психології в культурно-історичному контексті, оволодіння знаннями про предмет, методи та функції філософії психології, еволюцію людського фактора у світоглядній думці, онтологічний, гносеологічний та етико-гуманістичний підходи в сучасній філософсько-психологічній думці.

Виховна мета: сприяти формуванню наукового світогляду.

Розвивальна мета: Розвивати професійне мислення, прагнення до постійного самовдосконалення, самоосвіти.

Навчальний час: 4 год.

Навчальне обладнання, ТЗН: мультимедійний проектор, комп'ютер.

Наочні засоби: малюнки та схеми, мультимедійні презентації.

Міжпредметні та міждисциплінарні зв'язки: загальна психологія, філософія, соціальна психологія.

Навчальні питання:

1. Взаємозв'язок філософії та психології в історичному контексті. Філософські засади психологічних концепцій.

2. Філософія психології як наука і навчальна дисципліна.

3. Предмет, методи та функції навчальної дисципліни.

4. Філософія психології як світогляд, метод пізнання і теорія соціального і культурного розвитку.

Література:

1. Вовк В.М., Кравець В.М., Симон Ю.С. та ін. Словник основних термінів з філософських дисциплін. – К.: КНУВС, 2006. – 120 с.

2. Костицький М. Філософські та психологічні проблеми юриспруденції: Вибр. наук. пр. – Кн. 1. – Чернівці: Рута, 2009. – 580 с.

3. Костицький М.В. Ренесанс натурфілософії або всезагальні (космічні) закони як джерело права: Академ. читан. – Вип. 15. – К.: АПрН України, Київський регіональний центр, 2010. – 24 с.

4. Токарева Н. М. Історія психології: від витоків до епохи Просвітництва: підручник для здобувачів освіти ступеня бакалавра освітньо-професійної програми 053 Психологія. Кривий Ріг : Вид. Р. А. Козлов, 2022 (Частина І). 384 с.

5. Махній М.М. Історія психології : навчальний посібник. – К.: Видавничий дім «Слово», 2016. 472 с

6. Соціальна філософія [Електронний ресурс] : навч. посіб. для самост. роботи аспірантів / В. О. Ананьїн, В. В. Горлинський, О. О. Пучков, О. В. Уваркіна ; за ред. д. філос. н., проф. В. О. Ананьїна. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2021. 299 с.

7. Шепетяк Олег, Шепетяк Оксана ФІЛОСОФІЯ: Підручник. – Львів: Місіонер, 2020. 784 с.

8. Філософія психології: навч. посіб. / О.Г. Романовський, В.Є. Михайліченко, Л.М. Грець. Харків: Вид-вл НТУ, 2016. 320 с.

Методичні поради з викладання теми:

До першого питання: Розуміти природний зв'язок філософії та психології. Похідну роль філософських підходів в розвитку сучасної філософії.

Зв'язок психології з філософією є найбільш органічними, ніж зв'язок психології з іншими науками. Обидві науки зародилися і почали розвиватися майже одночасно, протягом століть психологія виступала як частина філософії.

До другого питання: Розкрити сутність філософії психології як науки та навчальної дисципліни.

Філософія психології – це спеціальний розділ філософії науки, що займається дослідженням і вивченням методології емпіричної психології, знань, отриманих в науці психології. Прийнято вважати, що філософія психології повинна займатися аналізуванням отриманих знань психології, психологічні теорії на предмет їх науковості та достовірності, розкрити ідеологічну базу відповідної теорії, досліджувати природу встановлених ними законів, семантично проаналізувати положення теорій.

До третього питання: Відокремлювати предмет філософії психології, тлумачити основні завдання зазначеної наукової галузі.

Предмет філософії психології: природа психічного, відношення "людина і світ", методологія та епістемологія, етичні питання. Завдання філософії психології: фундаментальне осмислення психіки: розкриття сутності психічних явищ, їх походження та розвитку, а також їх зв'язку з біологічними, соціальними та культурними чинниками; критичний аналіз наукових парадигм: оцінка та переосмислення теоретичних основ, концепцій та методів психології, виходячи з філософських принципів; визначення зв'язку психічного та матеріального: постановка питання про співвідношення психіки та мозку, а також про природу свідомості; розробка етичних рамок: формулювання загальних принципів, що регулюють психологічну діяльність, забезпечуючи етичну та відповідальну практику; інтеграція знань: синтез філософських ідей та психологічних досліджень для створення цілісного уявлення про людську природу.

До четвертого питання: Розуміння ролі та місця філософії в світі сучасної людини.

Філософія психології як синтез природничого, соціального і гуманітарного знання. Співвідношення пізнавального та ідеологічного аспектів філософії психології. Система "людина—психологія—суспільство" як предмет філософії психології. Теоретична, світоглядна, методологічна і практична функції філософії психології. Роль філософії психології в духовно-теоретичному, професійно-практичному і громадянському самовизначенні психолога.

Лекція – 2

Семінарське заняття – 2

Тема 2. Філософсько-психологічний зміст феномену особистості, свідомості та діяльності.

Навчальна мета: Формування поняттєво-категорійного апарату в межах теми, а також систематизованих стійких знань слухачів про філософські засади психологічних концепцій, філософські та психологічні підходи до розуміння природи свідомості, особистості та діяльності.

Виховна мета: сприяти формуванню наукового світогляду.

Розвивальна мета: Розвивати професійне мислення, прагнення до постійного самовдосконалення, самоосвіти.

Навчальний час: 4 год.

Навчальне обладнання, ТЗН: мультимедійний проектор, комп'ютер.

Наочні засоби: малюнки та схеми, мультимедійні презентації.

Міжпредметні та міждисциплінарні зв'язки: загальна психологія, філософія, соціальна психологія.

Навчальні питання:

1. Філософські засади психологічних концепцій.
2. Філософсько-психологічний зміст феномену особистості.
3. Філософські та психологічні підходи до розуміння природи свідомості.
4. Філософська сутність психологічної категорії діяльності.

Література:

1. Євдокімова О. О. Історія психології: навч. посіб.; Вид. друге, допов. – Харків: Константа, 2020. – 320 с.
2. Аксіологічна психологія особистості: монографія / Зіновія Карпенко. – 2-е вид., перероб., доповн. – Івано-Франківськ : ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 2018. – 720 с.
3. Щербакова І. М. Духовна криза особистості в інтегративному вимір І. М. Щербакова // Особистість у розвитку: психологічна теорія і практика: монографія / за ред. С. Д. Максименка, В. Л. Зливкова, С. Б. Кузікової. Книга 1. – Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2015. – С. 272-294.
4. Токарева Н. М. Історія психології: від витоків до епохи Просвітництва: підручник для здобувачів освіти ступеня бакалавра освітньо-професійної програми 053 Психологія. Кривий Ріг : Вид. Р. А. Козлов, 2022 (Частина І). 384 с.
5. Махній М.М. Історія психології : навчальний посібник. – К.: Видавничий дім «Слово», 2016. 472 с
6. Соціальна філософія [Електронний ресурс] : навч. посіб. для самост. роботи аспірантів / В. О. Ананьїн, В. В. Горлинський, О. О. Пучков, О. В. Уваркіна ; за ред. д. філос. н., проф. В. О. Ананьїна. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2021. 299 с.
7. Шепетяк Олег, Шепетяк Оксана ФІЛОСОФІЯ: Підручник. – Львів: Місіонер, 2020. 784 с.
8. Філософія психології: навч. посіб. / О.Г. Романовський, В.Є. Михайліченко, Л.М. Грець. Харків: Вид-вл НТУ, 2016. 320 с.

Методичні поради з викладання теми:

До першого питання: Розуміння того, що філософія надає психології теоретичні рамки, концептуальні основи та методологію, тоді як психологія, своєю чергою, доповнює філософію емпіричними даними, допомагаючи їй побудувати ширшу та глибшу картину світу.

Співвідношення в психології: теорії і емпіричної частини та їх застосування на практиці. Філософські засади психологічних концепцій.

Теоретичний, емпіричний та прикладний аспект філософії психології. Методологія філософії та методологія психології: загальне і особливе. Принципи дослідження в філософії психології. Категорії філософії психології. Філософські засади психологічних концепцій полягають у тому, що філософія є теоретико-методологічною основою психології, надаючи їй теоретичні узагальнення та методологію для побудови наукової картини світу, тоді як психологічні дослідження використовуються філософією для побудови цієї картини.

До другого питання: Аналіз філософських витоків в тлумаченні феномену «особистість» в предметному полі психології.

Філософсько-психологічний зміст феномену особистості полягає в розумінні людини як цілісної системи, що поєднує соціальну сутність (набуті знання, цінності, ролі), індивідуальні психологічні властивості (темперамент, характер, здібності) та активну взаємодію із зовнішнім світом. Філософія надає загальні уявлення про людську природу, а психологія деталізує структуру та динаміку особистісних рис, їх вплив на поведінку та формування свідомості.

До третього питання: Розуміння взаємозв'язку філософських та психологічних концепцій аналізу феномену «свідомість».

Філософські підходи до свідомості діляться на матеріалістичні (свідомість — породження мозку) та ідеалістичні/феноменологічні (свідомість — первинна сутність, яка може бути проявом абсолютного духу або унікальним явищем, що потребує спостереження). Психологічні підходи розглядають свідомість як процес, що складається з мислення, воління та емоцій, як вищу форму психіки, що формується у праці та спілкуванні, а також як здатність до пізнання, саморефлексії та метакогніції.

До четвертого питання: Оперувати філософським розумінням витоків та сутності діяльності.

Філософська сутність категорії "діяльність" полягає в тому, що це специфічно людська форма ставлення до світу, яка проявляється через доцільні зміни об'єктів відповідно до потреб людини. Це поняття, що лежить в основі психології, розглядається як активний, цілеспрямований процес взаємодії особистості з навколишнім світом, що відрізняється від простої поведінки тварин, а також включає в себе різні види, такі як гра, навчання та праця.

Семінарське заняття – 2

Тема 3. Філософські проблеми основних напрямів сучасної психології.

Навчальна мета: Формування поняттєво-категорійного апарату в межах теми, а також систематизованих стійких знань слухачів про окремі течії у психології та філософську специфіку окремих напрямків в предметному полі психології, філософську основу синтезу психологічних підходів в науковому та прикладному аспектах.

Виховна мета: сприяти формуванню наукового світогляду.

Розвивальна мета: Розвивати професійне мислення, прагнення до постійного самовдосконалення, самоосвіти.

Навчальний час: 2 год.

Навчальне обладнання, ТЗН: мультимедійний проектор, комп'ютер.

Наочні засоби: малюнки та схеми, мультимедійні презентації.

Міжпредметні та міждисциплінарні зв'язки: загальна психологія, філософія, соціальна психологія.

Навчальні питання:

1. Загальна характеристика окремих течій у психології.
2. Філософська специфіка окремих напрямів у психології: біхевіоризму; генетичної психології; структурної психології; гештальтпсихології; психоаналізу; когнітивної психології.
3. Філософська основа синтезу різних напрямків у психологічній науці і практиці.

Література:

1. Євдокімова О. О. Історія психології: навч. посіб.; Вид. друге, допов. – Харків: Константа, 2020. – 320 с.
2. Аксіологічна психологія особистості: монографія / Зіновія Карпенко. – 2-е вид., перероб., доповн. – Івано-Франківськ : ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 2018. – 720 с.
3. Щербакова І. М. Духовна криза особистості в інтегративному вимір І. М. Щербакова // Особистість у розвитку: психологічна теорія і практика: монографія / за ред. С. Д. Максименка, В. Л. Зливкова, С. Б. Кузікової. Книга 1. – Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2015. – С. 272-294.
4. Токарева Н. М. Історія психології: від витоків до епохи Просвітництва: підручник для здобувачів освіти ступеня бакалавра освітньо-професійної програми 053 Психологія. Кривий Ріг : Вид. Р. А. Козлов, 2022 (Частина І). 384 с.
5. Махній М.М. Історія психології : навчальний посібник. – К.: Видавничий дім «Слово», 2016. 472 с
6. Соціальна філософія [Електронний ресурс] : навч. посіб. для самост. роботи аспірантів / В. О. Ананьїн, В. В. Горлинський, О. О. Пучков, О. В. Уваркіна ; за ред. д. філос. н., проф. В. О. Ананьїна. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2021. 299 с.
7. Шепетяк Олег, Шепетяк Оксана ФІЛОСОФІЯ: Підручник. – Львів: Місіонер, 2020. 784 с.
8. Філософія психології: навч. посіб. / О.Г. Романовський, В.Є. Михайліченко, Л.М. Грець. Харків: Вид-вл НТУ, 2016. 320 с.
9. Філософія психології: тексти. Хрестоматія для студентів психологічних спеціальностей / укладачі: Ю.Л. Горбенко, Ю.О. Клименко, В.Ф. Моргун (відпов. за вип.). – Полтава: ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2017. – 402 с.
10. Філософія науки : підручник / І. Добронравова, Л. Сидоренко, В. Чуйко та ін. ; за ред. І. Добронравової. – К., 2018.

Методичні поради з викладання теми:

До першого питання: Засвоєння значень ключових понять головних напрямків сучасної психології. Визначення особливостей історичних етапів розвитку світової і вітчизняної філософської думки щодо ключових проблем психології та відображення їх в основних категоріях філософії психології, їх конкретизація. Світоглядні та методологічні підстави осмислення сучасних явищ дійсності та вирішення теоретичних і практичних проблем діяльності психологічних підрозділів.

До другого питання: Розведення та ототожнення внутрішнього і зовнішнього інтроспективної і біхевіористської психології, психології свідомості й поведінкової психології, суб'єктивної й об'єктивної психології. Вивчення емпіричних фактів, оригінальних теорій, психотерапевтичних технік і висновків різних психологічних напрямків.

До третього питання: Розуміти, що філософською основою синтезу психологічних напрямків є загальні принципи наукового пізнання (детермінізм, системність, об'єктивність), а також основні категорії психології, такі як свідомість, особистість, психічні процеси. Синтез можливий завдяки філософії як теоретико-методологічній базі, яка забезпечує психологію інструментами для теоретичних узагальнень та побудови цілісної картини світу, використовуючи при цьому результати психологічних досліджень.

Вимоги до організації самостійної роботи студентів та структура навчальних завдань визначаються робочими навчальними програмами дисципліни.

Основними завданнями самостійної роботи студентів є підготовка і виконання поточних навчальних завдань, а також самостійне вивчення окремих питань дисципліни. Самостійна робота передбачає також підготовку рефератів за наступними темами:

1. Роль філософії психології в духовно-теоретичному, професійно-практичному і громадянському самовизначенні психолога.
2. Філософсько-психологічна свідомість у давньоукраїнському та давньогрецькому суспільствах.
3. Еволюція людського фактору у світоглядній думці.
4. Конкуренція наукових парадигм і проблеми психологічного пізнання.
5. Шляхи розвитку національної і громадянської самосвідомості.
6. Суть, зміст, проблеми та завдання психології культури.
7. Сучасна світова філософія: стан та тенденції розвитку.
8. Мовленнєвий вимір соціуму.
9. Освіта як агент заохочення до культури.
10. Творчість як інструмент еволюції.
11. Історія виникнення та розвитку філософського і наукового способів пізнання світу.
12. Сучасна філософська аксіологія про суб'єкт-об'єктну природу цінностей.
13. Методологічне перетворення спілкування із предмета дослідження у

спосіб і принцип пізнання і розвитку людини самої себе.

14. Глобальні проблеми як вияв цілісного і суперечливого характеру розвитку людства.

15. Кроскультурне освоєння світу як соціально-психологічний феномен, психолого-педагогічна проблема і завдання вищої освіти в Україні.

16. Філософські засади психологічних концепцій. Теоретичний, емпіричний та прикладний аспект філософії психології.

17. Методологія філософії та методологія психології: загальне і особливе.

18. Принципи дослідження в філософії психології.

19. Аксилогічні проблеми філософії психології.

20. Етичні засади психологічного дослідження.

Самостійна робота передбачає також підготовку відповідей на наступні запитання.

Орієнтовний перелік питань до підсумкового контролю.

1. Предмет, завдання і роль філософії психології в суспільстві.

2. Філософія психології як світогляд, метод пізнання і теорія соціального і культурного розвитку суспільства.

3. Співвідношення філософії історії, соціальної філософії, філософії психології і суспільних наук.

4. Філософія психології як синтез природничого, соціального і гуманітарного знання.

5. Співвідношення пізнавального та ідеологічного аспектів філософії психології.

6. Система “людина—психологія—суспільство” як предмет філософії психології.

7. Теоретична, світоглядна, методологічна і практична функція філософії психології.

8. Роль філософії психології в духовно-теоретичному, світоглядно-професійному і громадянському самовизначенні психолога.

9. Еволюція людського фактору у світоглядній думці.

10. Особливості сучасного етапу культурно-історичного розвитку та його відображення у філософсько-психологічній думці.

11. Розвиток уявлень про природу.

12. Зовнішня і внутрішня природа людини.

13. Людина як предмет, спосіб, знаряддя і результат власної фізичної, психічної і духовної праці.

14. Місце і роль людини в природі і суспільстві.

15. Суб’єктивність як новий тип детермінацій у структурі універсуму.

16. Еволюція взаємодії людини і природи.

17. Особливості соціального детермінізму.

18. Практичні основи суспільства.

19. Суперечності між людиною і суспільством.

20. Природо-перетворююча і соціально-перетворююча практика.

21. Економічна, соціальна, політична і духовна сфери суспільного

життя людини.

22. Людський, соціальний і технологічний виміри виробництва, розподілу і споживання.

23. Форми суспільної свідомості.

24. Технологічні і духовні формації.

25. Проблема використання соціального знання у практиці.

26. Шляхи розвитку національної і громадянської самосвідомості.

27. Поняття про пізнавальну, ціннісну і праксіологічну діяльність людини.

27. Особливості різних способів пізнання світу.

29. Історія виникнення і розвитку філософського способу пізнання світу.

30. Сучасна філософія як культура мислення і квінтесенція духовної культури людини.

31. Суперечності пізнання.

32. Роль і функції філософії в постановці проблем у процесі наукового пізнання.

33. Конкуренція наукових парадигм і проблеми наукового пізнання.

34. Наука як соціальний інститут виробництва, збереження і відтворення знань.

35. Психологія та її роль у житті людини і суспільства.

36. Філософія як теорія та методологія психологічної науки.

37. Принципи, закони і категорії в науковому дослідженні.

38. Пізнавальне ставлення людини до світу.

39. Дослідження як відображення і творчість.

40. Чуттєве, раціонально-логічне та інтуїтивне пізнання.

41. Особливості пізнання в психологічній науці.

42. Метод, методологія та рівні психологічного дослідження.

43. Номотетичний та ідеографічний підходи.

44. Світоглядні ідеї в міфах, релігійних вченнях і філософських уявленнях людства.

45. Соціальна утопія і соціальна наука.

46. Вірування як психологічний чинник людської поведінки.

47. Порівняльно-культурний психологічний аналіз.

48. Спілкування та пізнання.

49. Образ людини як функціональний інструмент соціальної взаємодії і спілкування.

50. Комунікативна компетентність.

51. Ціннісний, технологічний і психологічний виміри культури.

52. Артефакти і символічний характер культури.

53. Культура, соціум, цивілізація.

54. Культурно-історичні форми людських спільнот.

55. Влада, демократія і суспільне самоврядування.

56. Традиція як основа культури.

57. Психологічний вимір культури і культурні синдроми.

58. Еволюція форм культурної взаємодії соціальних спільнот.
 59. Євроінтеграція як культурно-психологічний феномен.
 60. Філософсько-психологічний зміст феномену особистості.

Рейтингова система оцінювання результатів навчання

Поточний контроль –60			Підсумковий контроль	Сума
Розділ 1			40	100
T1	T2	T3,		
20	20	20		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно	A	відмінне виконання
85-89	добре	B	вище середнього рівня
75-84		C	загалом хороша робота
66-74	задовільно	D	непогано
60-65		E	виконання відповідає мінімальним критеріям
35-59	незадовільно	Fx	необхідне перескладання
1-34		F	необхідне повторне вивчення курсу

Силабус схвалено на засіданні кафедри юридичної психології
 протокол від 03.07.2025 року № 19

Завідувач кафедри

 Іван ОХРИМЕНКО

Підпис автора силабусу

 Олена КУДЕРМІНА